Redactiunea, Administrațiunea și Tipografia:
BRAȘOVU, piața mare, Târgulŭ Inului Nr. 30.
Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. Manuscripte nu se retrimitŭ.

Birourile de anunciurĭ:
Brașovŭ, piața mare, Târgulŭ Inului Nr. 30.

Inserate mai primescŭ în Viena *R. Mosse, Haasenstein & Vogler (Otto Maas), H. Schalek, Alois Herndel, M. Dukes, A. Oppelik, J. Danneberg*; în Budapesta: *A. V. Goldberger, Eckstein Bernat*: în Frankfurt: *G. L. Daube*; în Hamburg: *A. Steiner.*
Prețulŭ insertiunilorŭ: o seriă garmond pe o colónă 6 cr. și 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicărĭ mai dese după tarifă și învoială.
Reclame pe pagina a III-a o seriă 10 cr. v. a. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANULU LVI.

„Gazeta“ ese în fiă-care di

Abonamente pentru Austro-Ungaria.
Pe un anŭ 12 fl., pe șése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl.
N-rii de Dumineca 2 fl. pe anŭ.

Pentru România și străinătate:
Pe unŭ anŭ 40 francĭ, pe șése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 fr.
N-rii de Dumineca 8 francĭ.
Se prenumĕră la tóte oficiele poștale din întru și din afară și la dd. colectorĭ.

Abonamentulŭ pentru Brasovŭ:
a administrațiune, piața mare, Târgulŭ Inului Nr. 30 etagiulŭ I.: pe unŭ anŭ 10 fl., pe șése lunĭ 5 fl., pe trei lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusulŭ în casă: Pe unŭ anŭ 12 fl., pe 6 lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl. Unŭ esemplarŭ 5 cr. v. a. séu 15 banĭ. Atâtŭ abonamentele câtŭ și insertiunile suntŭ a se plăti înainte.

Nr. 51. Brașovŭ, Sâmbătă, 6 (18) Martie 1893.

Brașovŭ, 5 Martie v.

In adunarea generală estraordinară a comitatului Sĕlagiu, ținută în Zelău la 14 l. c., s'a petrecutŭ unŭ faptŭ, care aruncă multă lumină asupra raporturiloru dintre clerulŭ romano-catolicŭ și clerulŭ românŭ unitŭ, precum și asupra sentimentelorŭ de carĭ este condusŭ celŭ dintâiu față cu celŭ din urmă.

Totdéuna amŭ admoniatŭ pe preoții românĭ unițĭ, sĕ fiă cu mare băgare de sémă față cu demersurile, tendințele și uneltirile clerului romano-catolicŭ, care urmăresce scopurĭ diametralŭ opuse intereselorŭ de viéță ale bisericei române unite, ce este și trebue sĕ rĕmână o biserică națională românéscă.

In consecență amŭ combătutŭ la tóte ocasiunile cu energiă pornirile periculóse ale unora dintre bisericanii românĭ unițĭ, cărora le place a căuta mereu puncte de atingere, ba a se identifica chiar adeseorĭ cu preoții romano-catolicĭ.

Nu numai odată ne amŭ plânsŭ în contra servilismului umilitorŭ, ce l'au documentatŭ icĭ colo preoțĭ ai bisericei române unite, față cu preoții și episcopii romano-catolicĭ și amŭ accentuatŭ că o astfelŭ de purtare nu se potrivesce cu demnitatea clerului românŭ unitŭ, nicĭ cu interesele bisericei unite.

Nu voimŭ a reînoi adĭ aceste plângerĭ séu a documenta din nou tendințele dușmane, ce le nutrescŭ catolicii ungurĭ contra Româniloră unițĭ, dér în fața espectorărilorŭ nevrednice ale fóiei bisericescĭ din Blașiu, care ne insinuă, că amŭ „batjocuri biserica catolică, cu care s'a unitŭ o parte mare dintre Românĭ“, aflămŭ de bine a pune în vederea publicului cetitorŭ, purtarea preoțilorŭ catolicĭ maghiarĭ către colegii lorŭ preoțĭ românĭ unițĭ în adunarea amintită comitatensă.

In adunare s'a discutatŭ adecă propunerea, ce avea de scopŭ a aproba și susține politica bisericéscă a guvernului unguréscŭ. Preoții românĭ uniți s'au ridicatŭ unulŭ după altulŭ și au vorbitŭ în contra acestei propunerĭ, arătândŭ câtŭ de periculósă este programa bisericéscă politică a guvernului și pentru naționalitățĭ.

Datoria preoțilorŭ catolicĭ maghiarĭ, carĭ erau de față în mare numĕrŭ, pretindea, ca sĕ sprijinéscă protestulŭ preoțilorŭ românĭ unițĭ. Nimenĭ nu le-ar fi luatŭ în nume de rĕu, décă arŭ fi adausŭ, că o facŭ acésta numai din punctŭ de vedere alŭ intereselorŭ lorŭ bisericescĭ, ér nu cu privire la naționalitățĭ.

Insĕ ce făcură preoții catolicĭ maghiarĭ? Ca sĕ nu voteze cumva împreună cu preoții românĭ contra propunerei, ei *au preferitŭ mai bine a nu vota de locŭ*, nicĭ pro nicĭ contra.

Faptulŭ acesta n'are lipsă de comentarŭ, elŭ ilustréză în de ajunsŭ lealitatea acestorŭ preoțĭ față cu colegii lorŭ românĭ.

E întrebare acuma décă și în fața unorŭ astfelŭ de sentimente nu se vorŭ sfii unii de a merge în curtenirea preoțimei catolice până la absurdŭ? Printr'o atitudine ca acésta adevĕratŭ, că nu se va „batjocuri biserica catolică“, dér nicĭ bisericei române unite nu i-se va face onóre.

CRONICA POLITICA.

—. 5 (17) Martie

Din Zelau se comunică, că la 14 Martie c. s'a ținutŭ acolo adunarea generală extra-ordinară a *comitatului Sĕlagiu*, în care s'a pusŭ în discusiune **politica bisericéscă a guvernului**. Propunerea, de a i-se vota guvernului încredere, a fostŭ primită, după cum li-se telegrafiéză foilorŭ unguresci, cu frenetice strigărĭ de „eljen“. O scurtă discusiune s'a încins^, în decursulŭ căreia „singurĭ representanții preoțimei valahe au vorbitŭ în contra propunerei și în contra politicei bisericescĭ a guvernului, în care ei vĕdŭ unŭ nou atacŭ în contra naționalitățilorŭ. *Toțĭ preoții maghiarĭ romano-catolicĭ*, vĕdendŭ, că érășĭ nisce valahĭ au luatŭ posițiă în contra propunerei de-a 'i se vota guvernului încredere, *n'au voitŭ nicĭ măcarŭ sĕ voteze împreună cu aceștia*, ci s'au retrasŭ și n'au votatŭ nicĭ pentru, nicĭ în contra propunerei“. — Așa sună din vorbă în vorbă raportulŭ, ce li-se comunică foilorŭ unguresci din Zelau. Guvernului 'i s'a votatŭ în cele din urmă încredere, cu 102 voturĭ contra 20, — aceste din urmă, se dice, că au fostŭ în cea mai mare part voturĭ deale preoțilorŭ românĭ.

*

„Budapesti Hirlap“ dela 16 Martie se ocupă într'unŭ primŭ articulŭ de **„politica bisericéscă națională“** și între altele dice următórele: „Dorimŭ cele mai bune raporturĭ cu tóte bisericele din Ungaria. Cu catolicii, cu protestanții, cu unitarii și mosaicii, cu ortodoxii sêrbĭ și „valachĭ“. Episcopii, preoții și învĕțătorii lorŭ *sĕ fiă apostolii statului maghiarŭ* în orașe și sate și *propagatorii zeloșĭ ai culturei maghiare*, nu însĕ agitatorĭ contra Maghiarilorŭ și a statului maghiarŭ. Asta însĕ nu vomŭ ajunge-o, décă îi persecutămŭ pentru conviegerile lorŭ religióse, orĭ décă îi despoiemŭ de influința și venitele lorŭ. Sĕ nu ne uitămŭ, că în provinciă și în mijloculŭ poporului ei compunŭ cea mai frumósă parte a inteligenții. Statulŭ maghiarŭ, prin o politică înțeléptă în biserică, sĕ șĭ apropieze mijlócele cele mai influente în politica națională, unŭ avantagiu acesta, pe care guvernele liberale nicĭ odată n'au sciutŭ sĕ-lŭ esploateze, fiindcă n'au făcutŭ politică națională, ér politica bisericéscă au neglés'o. Biserica și școla confesională au lăsat'o agitatorilorŭ naționalitățilorŭ, carĭ au priceputŭ mai bine valórea lorŭ. In fine pentru unŭ lucru bagatelŭ au adusŭ statulŭ maghiarŭ în neînțelegere și certă cu tóte bisericele. Credemŭ însĕ, că unŭ guvernŭ viitorŭ va afla calea corectă și modulŭ, prin care va deslega, pe cale pacînică, politica religionară cu conservarea drepturilorŭ statului“. — Din potrivă, noi îlŭ asigurămŭ pe „Budapesti Hirlap“, că nicĭ odată unŭ guvernŭ unguréscŭ nu va avé norocirea sĕ realiseze o astfelŭ de de politică, câtă vreme elŭ va purcede din punctulŭ greșitŭ ca „episcopii și preoții naționalitățilorŭ sĕ fiă apostolii culturei maghiare“. Nu, episcopii, preoții și învĕțătorii naționalitățilorŭ nemaghiare au altă chiămare mai sfântă: chiămarea de-a promova și de-a susține cu tăriă interesele de cultură și progresŭ ale poporului din care facŭ ei parte. Altcum ei vorŭ fi considerațĭ totdéuna ca nisce dușmanĭ și vêndĕtorĭ ai poporului lorŭ credincioșŭ. Sĕ și-o însemne acésta jupânii dela fóia unguréscă.

*

Foile unguresci publică mereu scirĭ despre **mișcarea Slovacilorŭ**. In foile ce le-amŭ primitŭ adĭ din Budapesta cetimŭ, că alegĕtorii cercului electoralŭ Turoțulŭ de susŭ au ținutŭ o adunare, în care au luatŭ o resoluțiune identică cu cea dela *Tisolc*, adecă în potriva politicei bisericescĭ a guvernului unguréscŭ și pentru *aplicarea legei de naționalitate.* Resoluția acésta, motivată în tótă forma, au trimis'o și monarchului. S'a mai propusŭ ca resoluția sĕ se trimită și deputatului dietelŭ alŭ respectivului cercŭ, George *Just.* In comitatulŭ Hont încă circuléză o *delarațiă* a naționaliștilorŭ slovacĭ, în care se dice, că Slovacii din comitatulŭ Hont se alătură și primescŭ de a lorŭ resoluțiile adunărilorŭ din Turoțŭ-St.-Mărtinŭ, Tisolc și Modor.

Academia română de sciințe.

Dela Academia sciințelorŭ din România ne veniră unele scirĭ și informațiunĭ, carĭ credemŭ, că merită ca sĕ ajungă și la cunoscința societății române de dincóce. Corespondenții noștri presu-

---

FOILETONULŬ „GAZ TRANS.“

CESTIUNARIŬ,

despre tradițiunile istorice și anticitățile țĕrilorŭ locuite de Românĭ, de Nic. Densușianu. Partea I. Epoca până la a. 600 după Chr., 8⁰ mare 54 pag.; a apărutŭ în dilele aceste în Bucurescĭ, Tipog. Carol Göbl. In numĕrulŭ de Lunĭ vomŭ reveni mai pe largŭ asupra acestui interesantŭ și importantŭ Cestiunariŭ istoricŭ. Până atuncĭ publicămŭ aicĭ *introducerea* ce i-o face autorulŭ

Despre tradițiunile istorice ale poporului românŭ.

Incomperta et vulgaria traditio rei non exploratae.
Auli Gelli, Noctes Atticae, lib. XVI c. 5.

O sémă de cuvinte, ce suntŭ audite din omŭ în omŭ, de ómenĭ vechĭ și bĕtrânĭ, și în letopisețe nu suntŭ scrise.
Cronicariulŭ Ionŭ Neculce.

In casa țĕranului românŭ există încă până astădĭ o mulțime de suvenirĭ istorice din secule depărtate, unŭ felŭ de istoriă nescrisă despre originea sa, despre vechile sale credințe și instituțiunĭ, cum și despre evenimentele, prin carĭ a trecutŭ poporulŭ românŭ.

Fiă-care satŭ, fiă-care munte, fiă-care vale, fiă-care cetate îșĭ are legendele și tradițiunile sale istorice.

Tóte colțurile țĕrei, totŭ pămêntulŭ, ce a formatŭ odată teritoriulŭ vechii Dacie, este plinŭ de anticitățĭ și plinŭ de tradițiunĭ din epoca romană, din epoca ante-romană și medievală.

Țĕranulŭ românŭ, care ară astădĭ peste vechile troiane ale Daciei; păstoriulŭ, care îșĭ pasce turmele sale pe ruinele vechilorŭ cetățĭ romane, fiă care povestescŭ în casele lorŭ, orĭ în colibile lorŭ, *tradițiunĭ despre popórele, ce au locuitŭ o-dată în țĕrile acestea mai înainte de Românĭ*, fiă-care spunŭ *legende despre împĕrații vechĭ*, carĭ au purtatŭ resbele pe pămêntulŭ acestorŭ țĕrĭ.

Așa, că o parte însemnată din istoria nóstră națională trăesce numai în formă de legende și de tradițiunĭ istorice, povestite din gură în gură, din generațiune în generațiune, lângă căminulŭ țĕranului românŭ (1).

Călĕtoriile mele prin diferite părțĭ ale Transilvaniei, prin Țera-românéscă și Moldova; cercetările, ce le-am făcutŭ eu însu-mĭ în casele țĕranilorŭ, și în colibele păstorilorŭ, m'au convinsŭ pe deplinŭ, că în poporulŭ nostru există încă o mulțime vastă de reminiscențe istorice din o epocă fórte depărtată.

Până astădĭ am adunatŭ noi înși-ne din gura poporului o mulțime de tradițiunĭ istorice, carĭ se referŭ la trei epoce principale: la epoca dacă, la epoca dominațiunei romane, precum și la timpulŭ invasiunei barbarilorŭ.

Și în specialŭ amŭ aflatŭ în poporulŭ nostru țĕranŭ tradițiunĭ importante istorice despre poporulŭ Dacilorŭ și despre sórtea lorŭ definitivă; tradițiunĭ despre *Traianŭ*, ca împĕratŭ, ca domnŭ și ca uriașŭ, despre *podulŭ sĕu de peste Dunăre, despre luptele sale cu Dacii* și *despre colonisarea acestorŭ țĕrĭ.*

Mai multŭ, amŭ aflatŭ în poporulŭ țĕranŭ tradițiunĭ vechĭ, carĭ se referŭ nu numai la țĕrile aceste, dér carĭ se raportă și la țĕrile-mame, *de unde au venitŭ coloniile romane*; tradițiunĭ, carĭ mergŭ mai departe de epoca colonisărei Daciei, și potŭ dice chiar până în *epoca primilorŭ regĭ ai Romei.*

In fine, amŭ găsitŭ în poporulŭ nostru tradițiunĭ din ciclulŭ legendelorŭ vechĭ italice, carĭ au servitŭ de basă lui Virgiliu la nemuritórea sa poemă despre *originea poporului romanŭ.*

Așa, că în faptă noi suntemŭ încunjurațĭ de tóte părțile de o mulțime de fragmente din legendele și tradițiunile vechĭ istorice, în câtŭ putemŭ dice, că

---

(1) Sub cuvêntulŭ de tradițiune, în sensulŭ literaturei istorice de astădĭ, se înțelege o narațiune despre evenimente și lucrurĭ vechi, și care s'a transmisŭ posterității din generațiune în generațiune prin povestirile ómenilorŭ bĕtrânĭ. Tradițiunile așa dér suntŭ narațiunĭ despre lucrurĭ vechĭ, carĭ s'au conservatŭ nu prin scrisŭ, ci prin simpla povestire a ómenilorŭ bĕtrânĭ. Décă tradițiunile se referŭ la persóne și la evenimente istorice, atuncĭ se numescŭ tradițiunĭ istorice.

Legendele de altă parte suntŭ narațiunĭ scurte, alŭ cărorŭ fondŭ este mai multŭ fabulosŭ; ér' în literatura bisericéscă creștină sub legende se înțelegŭ narațiunile scurte despre faptele sfințilorŭ.

Poporulŭ italianŭ face deosebire între fiabe și tradizioni; Francesii între contes și récits; ér Germanii între Märchen și Sagen. Sub fiabe, contes și Märchen se înțelegŭ narațiunile, pe carĭ noi le numimŭ poveștĭ séu basme; ér' sub tradizioni, récits și Sagen se înțelegŭ tradițiunile născute în poporŭ cu fondŭ istoricŭ séu cu fondŭ imaginarŭ.

punŭ cu dreptŭ cuvêntŭ, că după deschiderea sesiunei anuale întêmplată Marțĭ în 7 Martie (Februarie 23) au primitŭ și ḑiarele române politice și literare din Brașovŭ, Sibiiu, Timișóra etc. atâtŭ raportulŭ secretarului generalŭ asupra lucrărilorŭ anului 1892—1893, câtŭ și programulŭ lucrărilorŭ prevĕḑute pentru sesiunea din anulŭ acesta, care ca și altele din alțĭ anĭ, are sĕ dureze 25 până celŭ multŭ 28 de ḑile în sensulŭ statutelorŭ.

Cele mai multe puncte ale programei suntŭ óreșicum stereotipe, cunoscute din trecutŭ, însĕ modulŭ resolvirei lorŭ difere multŭ, după cum diferŭ împrejurările dintr'unŭ anŭ într'altulŭ, ér la unele întîmpină dificultățĭ considerabile Academia română, ca și alte academii de sciințe multŭ mai vechĭ și mai deprinse în tratarea afacerilorŭ proprii. Intr'aceea mai vêrtosŭ două lucrărĭ academice suntŭ mai totdéuna împreunate cu încordărĭ ale spiritului și cu perdere de timpŭ prețiosŭ, anume premiarea opurilorŭ intrate la concursŭ și alegerea membrilorŭ noi în Academiă.

Censurarea opurilorŭ intrate la concursŭ, — ni se scrie — încredințată comisiunei de 9 membri aleșĭ, câte trei din fiăcare secțiune, întîmpină dificultățĭ cu atâtŭ mai marĭ, cu câtŭ se presentă concurențĭ mai mulțĭ cu opurĭ mai variate, și cu câtŭ premiile suntŭ mai considerabile, precum suntŭ în adevĕrŭ ale Academieĭ și cele două ale statului în comparațiune cu ale altorŭ academii. In anulŭ acesta ar fi sĕ se voteze și premiulŭ celŭ mare alŭ fericitului generalŭ *Năsturelŭ Herescu* de 12 mii lei noi (în val. aust. peste 5000 fl.) cum și premiulŭ statului supranumitŭ alŭ lui *Eliad* de 5000 lei noi, apoi totŭ premiulŭ statului de 5000 lei noi, numitŭ *Lazar*, în memoria lui. La alte două premii, de câte 1500 lei n., nu s'a presentatŭ nicĭ unŭ concursŭ, precum nicĭ la alŭ lui A. Ioanŭ Cusa. Pentru premiulŭ de 12 mii lei. n. au concuratŭ șése scriitorĭ; pentru celŭ de 5000 l. n., 9 inșĭ. Décă unii din acei 15 concurențĭ ar fi cititŭ cu luare aminte condițiunile categorice de concursŭ cuprinse în testamentulŭ lui Năsturelŭ-Herescu, precum și cele publicate în Anale,*) ni-se pare, că ar fi scutitŭ pe comisiunea de 9 dela cetirea unorŭ cărțĭ de valóre atâtŭ de problematică. In testamentŭ suntŭ specificate vre-o nouĕ sfere de activitate pentru toțĭ Românii literațĭ, câțĭ au voiă sĕ între în concurență cu productele talentului lorŭ; istoria peste totŭ, însĕ cu preferință istoria Românilorŭ și auxiliarele ei, scrierĭ religióse și de morală practică, cum și filosofia; sciințele politice și de economia socială; sciințe esacte matematice și fisice cu aplicarea lorŭ; sciințe enciclopedice, cum ar fi d. e. dicționare de conversațiune, dicționare în limba română pentru alte câteva limbĭ mai alesŭ clasice, apoi mai multŭ ca orĭ care altele, pura literatură română, poeme, drame, comedii serióse, ér nu bălăcării, nicĭ scrierĭ pessimiste îndemnătóre la sinucideri; în scurtŭ *„subiecte naționale și orĭ ce alte opere de înaltă literatură"*, precum ține anunțiulŭ Academiei. Peste acestea se cere ca orĭ ce opŭ, ce se pune la concursŭ sĕ aibă celŭ puținŭ din 400 pagine formatŭ 8⁰ de dimensiunĭ mijlocii, ér nu miniatură, nicĭ cu litere marĭ și rare, ca cele cirile din Bucóvnele de înainte cu 100 de anĭ.

De mai mulțĭ anĭ încóce Academia punêndŭ la concursŭ câteva subiecte alese înadinsŭ, a datŭ literațilorŭ sĕ înțelégă, că ce scrierĭ doresce ea sĕ védă intrândŭ la concursŭ și sĕ merite premiu, adecă scrierĭ la carĭ cineva lucră mai bine de 10—15—20 de anĭ, séu și mai multŭ. La „Istoria Românilorŭ dela Aurelianŭ până la fondarea Principatelorŭ române" se lucră mai bine de 12 anĭ, premiulŭ îi este ridicatŭ la 10 mii lei noi și la concursŭ încă nu a putută intra. Profesorulŭ Vas. Al. Urechiă, pe lângă alte producte ale spiritului sĕu, a muncitŭ 31 de anĭ la adunarea de documente pentru Istoria Românilorŭ și la scrierea ei, așa precum cerŭ necesitățile generațiunilorŭ actuale din punctŭ de vedere alŭ consolidării naționale și alŭ securitățiĭ statului, însĕ abia astăḑĭ suntemŭ fericițĭ sĕ avemŭ la mână două tomurĭ pântecóse formatŭ 4⁰ mare și celelalte se aștéptă. Secretarulŭ generalŭ Dimitrie A. Sturdza, după ce adunase în vre-o douĕḑecĭ de anĭ câte-va mii de documente chiar și prin archivele staturilorŭ străine închise „cu șépte lăcațĭ", și după ce tóte acelea aruncă lumină neașteptată peste istoria regenerării statului românŭ și a națiunei române, risipindŭ negura și întunecimea, demascândŭ și cele mai periculóse intrige țĕsute spre stingerea acestui poporŭ și statŭ, totŭ dênsulŭ luă asupră-șĭ sarcina colosală, ca sĕ le publice în optŭ volume de câte 60—70 de cóle, din carĭ 5½ s'au și tipăritŭ cu spese de peste 50 mii lei noi.

In sesiunea din anulŭ 1892 membrii academiei, prin decisiunea luată din propriulŭ îndemnŭ, se lipsiră de dreptulŭ lorŭ de a mai participa la concursŭ pentru premiile academice, pentru ca sĕ lipséscă în viitorŭ chiar și umbra de partiditate séu așa ḑisa cameraderiă, sĕ aibă fiăcare mână liberă la votulŭ sĕu. Tocma pentru acésta resultatele voturilorŭ se așteptă cu multŭ interesŭ.

Candidările la cele cincĭ locurĭ vacante în corpulŭ academicŭ încă ocupă multŭ spiritele. Conformŭ legii candidarea pentru fiăcare locŭ vacantŭ se face mai întâiu în secțiunea respectivă prin votare secretă, pentru fiăcare locŭ vacantŭ, după care apoi secțiunile, venindŭ în ședința plenară, recomandă cum sciu mai bine pe candidații lorŭ spre a-le câștiga 2/3-imĭ ale voturilorŭ. După cum suntemŭ informațĭ și din altă parte, condițiunile de calificațiune specificate în statute și în regulamentŭ se vorŭ aplica ad literam astădată mai exactŭ decâtŭ în trecutulŭ mai depărtatŭ, se înțelege de sine, că despre unŭ candidatŭ pentru unŭ institutŭ scientificŭ, precum este și Academia, se presupune, ca avêndŭ tóte calitățile morale și intelectuale superióre. Mulțămită cerului, că națiunea română are astăḑĭ destui bărbațĭ, carĭ ajungŭ la acea mĕsură; se mai cerŭ însĕ și alte calitățĭ și anume: sĕ fiă Românĭ adevĕrațĭ în totŭ înțelesulŭ, sĕ cunóscă, sĕ vorbéscă și sĕ scrie limba română perfectŭ, așa precum se află ea în stadiulŭ de astăḑĭ alŭ desvoltării sale, sĕ nă și publicatŭ în acéstă limbă vre-unŭ opŭ de valóre și gustatŭ de către publiculŭ cetitorŭ; în fine sĕ se și oblige a se presenta regulatŭ în fiăcare anŭ la sesiunea generală și sĕ lucreze în cele patru sĕptĕmânĭ atâtŭ în secțiunĭ, câtŭ și în ședințele plenare, prin urmare sĕ fiă cu totulŭ independentŭ, sĕ nu stea nicĭ la grația ministrului și a președintelui, nicĭ la a vre-unui archiereu, orĭ consistoriu.

Fără respectarea condițiunei din urmă s'ar pute întâmpla ca Academia sĕ fiă impedecată în lucrările sale, precum uneorĭ s'a și întêmplatŭ în una din secțiunĭ, și se ḑice, că toțĭ funcționarii statului, precum și ai diecesĕlorŭ, încă și pensionarii se aflau în acea posițiune sinistră. Intr'aceea secțiunile au frumósa datină ca sĕ întrebe pe bărbații, carĭ se distingŭ în cultivarea sciințelorŭ, pentru ca sĕ nu fiă supușĭ mai târḑiu la șicane, séu chiar oprițĭ. Se póte că dóră în acéstă privință situațiunea se va limpeḑi după două ședințe publice, carĭ se vorŭ ține.

Din lucrările câte se făcură în cele 8 ḑile relevămŭ pentru scurtimea timpului și spațiului numai una în adevĕrŭ filantropică, adecă: *împărțirea de cărțĭ la școlarĭ sĕracĭ.* Se scie, că unulŭ dintre nemuritorii fundatorĭ, *Ioanŭ Fĕtu*, a lăsatŭ Academiei în realitățĭ (fabrica) și în efecte o valóre de peste 200.000 fr. n. din care venitulŭ curatŭ pe a. 1893 va fi peste 13 mii lei noi. Acelŭ venitŭ se împarte, conformŭ testamentului, de cincĭ anĭ încóce în patru părțĭ neegale și anume: vĕduvei renta anuală pe viață 3000 l. n.; 15% prelevațĭ pentru administrarea fondului; la fondulŭ generalŭ a 5-cea parte; în fine din suma ce prisosesce se vorŭ cumpĕră cărțĭ scolastice aprobate de către ministeriulŭ cultelorŭ și se împartŭ în fiăcare anŭ gratisŭ. Suma cu care se vorŭ cumpĕră cărțĭ scolastice pe anulŭ 1893/4 se crede, că după ce venitulŭ a mai crescutŭ, va ajunge la 7000 (șépte mii) lei noi.

Pentru ca sĕ avemŭ și noi cu unŭ esemplu de imitațiune mai multŭ, alăturămŭ aicĭ unŭ conspectŭ alŭ cărțilorŭ cumpĕrate și împărțite până acum în optŭ districte séu județe, parte muntene, parte moldovene. Se înțelege, că noi aicĭ când amŭ dispune de unŭ fondŭ cum este acela alŭ Academiei, amŭ pute cumpăra și împărți numai cărțĭ aprobate de către autoritățile acestei țĕrĭ.

Tablou de carțile distribuite din Fondulŭ I. Fĕtu.

Anii	Județele	Numărulŭ școlelorŭ	Numĕrulŭ cărților	Costulŭ Lei	Costulŭ Bani
1889.	Dâmbovița și Tutova	187	8228	5333	24
1890.	Gorjŭ și Neamțu	195	6435	3987	75
1891.	Prahova și Suceava	219	6570	3952	95
1892	Vâlcea și Fălciu	174	10.058	4639	94
	Totalŭ 8 județe	775	31.291	17.913	878

Titlulŭ cărțilorŭ distribuite.

1. Prima carte de cetire de C. Meissner și V. Dogarŭ.
2. Invĕțătura creștinéscă de I. Stefanelli.
3. Manualŭ de geografiă de N. Mihăilescu.
4. Gramatica română de I. Manliu.
5. Istoria română de Gr. G. Tocilescu.
6. Manualŭ de învĕțĕmêntŭ religiosŭ partea I-IV de D. Petrescu.

*) Veḑĭ Analele Academiei romane pe anii 1888—1889 Seria II tom XI pag. 205 până la 209 și în alte publicațiunĭ, carĭ ar merita ca sĕ fiă bine cunoscute de către toțĭ literații Românilorŭ.

în poporulŭ românŭ țĕranŭ se găsesce astăḑĭ mai multă istoriă vechiă națională, povestită de bătrânĭ, de câtŭ se propune în tóte școlele nóstre.

Și lucrulŭ este fórte naturalŭ.

Nicĭ nu se póte, ca poporulŭ românŭ atâtŭ de avutŭ în credințe mitologice, în culturĭ vechĭ italice și în obiceiurĭ vechĭ romane, sĕ fiă elŭ sĕracŭ, lipsitŭ de *tradițiunĭ istorice*, din epoca dinainte de 1290.

Ar fi așa-dér o negligență din partea istoricului, care se ocupă cu anticitatea poporului românŭ, ca sĕ lase neconsiderată și nestudiată acéstă importantă fântână istorică, acestŭ tesaurŭ vastŭ de legende și anticitățĭ, ce-lŭ întêmpinămŭ la totŭ pasulŭ pe pămêntulŭ țĕrilorŭ locuite de Românĭ.

Nu este loculŭ aicĭ sĕ arătămŭ ce *valóre reală* au în studiulŭ istoriei naționale *tradițiunile istorice poporale.*

Atâtŭ însĕ putemŭ spune, fără témă de a fi combătuțĭ vre-odată, că pentru sciința istorică, în sensulŭ modernŭ și în sensulŭ direcțiunii positive a viitorului, tradițiunile istorice suntŭ neprețuitŭ materialŭ; că *o narațiune istorică din gura poporului, și ajunsă până la noi, are mai multŭ fondŭ sciințificŭ decâtŭ tóte ipotesele învĕțațilorŭ, fiă ele câtŭ de ingenióse.*

Și apoi sĕ nu perdemŭ din vedere unŭ lucru. *Nu tóte tradițiunile poporale suntŭ tradițiunĭ poetice.*

Se află, ce e dreptŭ, în poporŭ povestirĭ séu *narațiunĭ îmbrăcate într'o formă poetică*, carĭ vorbescŭ despre lucrurĭ miraculóse, fantastice și supranaturale, cum suntŭ d. e *baladele* (séu bucățile în versurĭ) și *poveștile* séu basmele*) Dér se află și tradițiunĭ fără nicĭ o formă poetică, *tradițiunĭ adevĕrate, séu verisimile*, carĭ nu au nimicŭ miraculosŭ, și carĭ suntŭ numai simple narațiunĭ de evenimente petrecute.

O mică urmă, o mică brazdă aflată în tradițiunile poporale, ne pune adeseorĭ în posițiune sĕ descoperimŭ adevĕrurĭ, pentru carĭ alții au disputatŭ sute de anĭ.

De multe orĭ sub forma unorŭ legende despre nisce eroi, séu despre ruine óre-carĭ, se transmitŭ posterității evenimente de o mare însemnătate.

De altă parte însĕ, cercetarea tradițiunilorŭ nóstre istorice ni-se impune cu atâtŭ mai multŭ, cu câtŭ epoca vieței nóstre istorice până la 1290 a rĕmasŭ fără scriitorĭ. Mulțime imensă de evenimente petrecute pe teritoriulŭ Daciei Traiane dela primulŭ contactŭ alŭ Românilorŭ cu Dacii și până la a. 1290 au rĕmasŭ nescrise. Ne lipsescŭ cronicile, ne lipsescŭ chrisóvele. Au peritŭ și s'au distrusŭ monumentele ridicate, au peritŭ chiar și popórele, ce le-au distrusŭ și carĭ trecuse cu o furiă sĕlbatică peste câmpiile lucrate și sĕmĕnate de colonulŭ romanŭ.

Și în fine, chiar décă amŭ avé *fântânĭ scrise* câtŭ de multe din epoca dela colonisarea Daciei și până la a. 1290, totușĭ în sensulŭ *istoriei positive a viitorului*, noi nu suntemŭ liberațĭ de obligămêntulŭ, ca sĕ cercetămŭ tóte reminiscențele rĕmase în casa țĕranului românŭ, a acestui colonŭ venitŭ și așeḑatŭ aicĭ în timpii cei mai frumoșĭ ai vitejiei romane.

Timpulŭ este așa-dér venitŭ, sĕ dămŭ tótă atențiunea nóstră tradițiunilorŭ istorice ale poporului românŭ, sĕ cercămŭ a salva totŭ ce putemŭ, până când instituțiunile culturei moderne, și literatura ușóră, nu vorŭ șterge cu totulŭ din memoria țĕranului românŭ vechile tradițiunĭ ale secolelorŭ trecute.

Din parte-ne, scimŭ fórte bine, că nu fiă-care referentŭ, căruĭ i-se va adresa cestionarulŭ de față, va pute sĕ ne dé *rĕspunsurĭ positive* la tóte întrebările, ce suntŭ cuprinse într'ênsulŭ.

Dér la acésta mărturisimŭ, că nicĭ nu ne așteptămŭ.

Epoca istorică, ce o urmărimŭ noi astăḑĭ pe tóte terenele, este depărtată de noi nu cu *sute*, ci cu *mii de anĭ*. Și orĭ câtŭ de tenace este memoria țĕranului românŭ, dér timpulŭ, invasiunile, resbelele, nelinișcea și schimbările de locuințe aducŭ cu sine perderea tradițiunilorŭ.

Noi, din contră, vomŭ fi pe deplinŭ mulțămițĭ, décă dorințele și intențiunile nóstre pe acestŭ terenŭ se vorŭ realisa numai în parte; décă din vastulŭ materialŭ alŭ tradițiunilorŭ istorice, ce esistă

*) De altmintrelea chiar și tradițiunile îmbrăcate în formă poetică formézà unŭ prețiosŭ materialŭ în istoria desvoltărei omenimei, și istoriculŭ va sci totŭ-déuna sĕ deosebéscă fondulŭ realŭ de forma poetică.

SCIRILE QILEI.

— 5 (17) Martie.

Cualificaţiunea notarilorŭ. Ministrulŭ ung. de interne intenţionéză presentarea unui proiectŭ de lege, prin care tinde la modificarea articulului I alŭ legei din 1873, privitorŭ la cualificaţiunea notarilorŭ de cercŭ şi comunalĭ. Până acum au fostŭ de ajunsŭ 6 clase gimnasiale pentru a se puté presenta la depunerea esamenului notarialŭ. Prin noulŭ proiectŭ însĕ se pretinde absolvirea gimnasiului completŭ, séu a altorŭ şcolĭ de aceeaşĭ categoriă. De odată cu acéstă disposiţiune, ministrulŭ are de gândŭ sĕ deschidă „cursurĭ administrative comunale“ la Budapesta, Dobriţinŭ, Caşovia, Cluşiu, Sigetulŭ-Marmaţiei, Becicherecul mare, Cincĭ-bisericĭ şi Sâmbata. Cursurile vorŭ dura dela 1 Septemvre până la 30 Iunie şi vorŭ avé de scopŭ câştigarea cualificaţiunei recerute pentru notarĭ. Primiţĭ la aceste cursurĭ vorŭ puté fi numai individĭ, carĭ au absolvatŭ gimnasiulŭ superiorŭ, séu altă şcólă de aceeaşĭ categoriă, ér după absolvare au practisatŭ celŭ puţinŭ unŭ anŭ la vre-o autoritate administrativă, fiă ca concipiştĭ, fiă ca practicanţĭ de drepturĭ, orĭ ca notarĭ. După absolvarea cursului, vorŭ fi admişĭ la depunerea unui esamenŭ de statŭ, scripturisticŭ şi verbalŭ. Pe basa esamenelorŭ, li-se vorŭ da apoi elevilorŭ diplome, cu carĭ vorŭ puté ocupa postŭ de notarŭ în orĭ ce parte a ţĕrei.

—x—

Oposiţia croată unită a arangiatŭ unŭ banchetŭ în 12 Martie în Agram, la care a luatŭ parte unŭ publicŭ numĕrosŭ. Fostulŭ primarŭ Amrus (partida Strossmayer) toastă pentru bĕtrânulŭ Starcevicĭ, Folnegovicĭ (drépta) pentru Srtossmayer. Afară de aceea s'au mai ţinutŭ toaste pentru Cehii tinerĭ şi pentru Slavii din Dalmaţia şi Istria. Conducĕtorilorŭ partidelorŭ li s'au făcutŭ marĭ ovaţiunĭ. S'a trimisŭ o telegramă de felicitare episcopului Strossmayer şi o deputaţiune la bĕtrânulŭ Starcevicĭ.

—x—

Kossuth în America. Ungurii din America şĭ-au pusŭ de gândŭ sĕ eterniseze şi dincolo de oceanŭ memoria revoluţionarului Kossuth, actualminte la Torino. Diarele maghiare aducŭ scirea, că Ungurii din Statele-Unite au hotărîtŭ sĕ ridice, cu ocasia serbării de 1000 de anĭ dela sosirea lorŭ în Europa, adecă în Ungaria, o statuă a lui Kossuth în New-York. Statua va costa 500.000 de frc., carĭ vorŭ fi adunaţĭ prin subscripţiă publică.

—x—

Aniversarea morţii lui Mazzini. Societatea „Revoluţia nouă“ din Spezia a serbatŭ la 27 Februarie cu mare pompă aniversarea morţii marelui filosofŭ şi bărbatŭ politicŭ *Giuseppe Mazzini.* Intregŭ oraşulu s'a dusŭ la cimitirulŭ Boschetti, unde e ridicatŭ monumentulŭ lui Mazzini. Tóte asociaţiunile populare au luatŭ parte la acéstă serbare cu stindardele lorŭ, cu musicĭ şi fanfare. Afară de aceea au venitŭ din o mulţime de oraşe ale Italiei delegaţiunile societăţilorŭ republicane şi democratice, ér din jurulŭ Speziei au venitŭ delegaţĭ din tóte comunele. La cimitirŭ au vorbitŭ 5 oratorĭ. Oraşulŭ a fostŭ pavoazatŭ. Séra s'a ţinutŭ la clubulŭ republicanŭ o conferinţă în memoria marelui democratŭ.

—x—

Căsĕtoria civilă în Italia. O telegramă trimisă foii „Pol. Corr.“ vestesce din Roma, că comisiunea camerei a primitŭ cu mare majoritate proiectulŭ ministului de culte, ca căsĕtoria eclesiastică sĕ fiă precedată de *căsĕtoria civilă.*

—x—

Prinţulŭ moştenitorŭ alŭ României a dăruitŭ 2000 de lei pentru ca sĕ se cumpere instrumente unui corpŭ de musică specială la batalionulŭ 1 de vênătorĭ, pe care ilŭ comandă. Acestŭ batalionŭ va ţiné garnisóuă la Sinaia.

—x—

Doi oficerĭ superiorĭ ai Republicei Argentine (America) au sositŭ în Bucurescĭ pentru a visita stabilimentele militare de acolo.

—x—

Şedinţele societţii geografice române, se vorŭ ţiné în Bucurescĭ în dilele 13, 14 şi 15 Martie.

—x—

† Al. Teriachiu, fostŭ ministru de interne în cabinetulŭ liberalŭ alŭ României dela 1880 şi ministru plenipotenţiarŭ la Atena, a încetatŭ alaltaierĭ séra din viéţă, în urma unei grele bóle. Consiliulŭ de miniştri a decisŭ ca înmormêntarea defunctului sĕ se facă cu cheltuéla statului.

—x—

Mortalitate în Braşovŭ. Din 5 până în 11 Martie au muritŭ în Braşovŭ 17 persóne şi adecă: 3 de tifusŭ, 3 de tuberculoşă, 1 de catarŭ de intestine, 1 de aprindere de plămânĭ şi 9 de alte bóle. Prin urmare se vine pe 1000 locuitorĭ pe anŭ: 27.

---

astădĭ în faptă, împrăsciatŭ în fiă care satŭ, în fiă care cătunŭ, şi în fiă-care casă ţĕrănéscă, vomŭ puté sĕ adunămŭ, cu ajutorulŭ ómenilorŭ de bine, celŭ puţinŭ câte-va suvenirĭ principale din timpulŭ vieţei Dacilorŭ, din timpulŭ dominaţiunei Romanilorŭ şi din timpulŭ invasiunei popórelorŭ barbare*)

Investigaţiunea tradiţiunilorŭ istorice este aşa dér într'adevĕrŭ vastă, şi noi nu putemŭ sci, care va fi resultatulŭ positivŭ alŭ acestei explorărĭ a nóstre, *în împrejurările puţinŭ favorabile pentru orĭ-ce lucrare istorică în timpulŭ de astădĭ.*

Pentru viitorŭ însĕ, când cultulŭ istoriei va fi mai estinsŭ şi mai sacru la noi în ţéră, noi suntemŭ siguri, că investigaţiunea tradiţiunilorŭ va aduce cele mai strălucite resultate pentru istoria nóstră naţională.

BUCURESCĬ, 6 Februarie 1893.

Nic. Densuşianu.

*) Noi punemŭ aicĭ cu deosebire pondŭ pe tradiţiunile istorice culese din gura poporului ţĕranŭ. In oraşe populaţiunea este supusă la prea multe schimbărĭ şi prefacerĭ; de altă parte contactulŭ dilnicu alŭ orăşenilorŭ cu diferiţĭ ómenĭ de origine străină, precum şi influenţele literaturei scrise, micşoréză forte multŭ valórea tradiţiunilorŭ culese în oraşe.

Alŭ doilea procesŭ Panama.

(Urmare.)

Pressa parisiană se ocupă cu espunerile d-nei Cottu şi ale lui Soinoory, dicêndŭ, că ministrulŭ de justiţiă Bourgeois e responsabilŭ pentru procedura lui Sounoury. Şi Ribot şĭ-a luatŭ în acéstă afacere asupra sa o mare vină, deóre în timpulŭ din urmă i-a încredinţatŭ acestuia unŭ postŭ importantŭ, deşi scia purtarea sa. „Journal des Debats“ declară, că opiniunea publică e iritată şi indignată şi cere lămurirĭ neîndoelnice. Ministrulŭ de justiţiă Bourgeois şĭ-a datŭ dimisiunea, pentru ca sĕ se pótă justifica cerêndŭ, ca sĕ fiă ascultatŭ ca martorŭ înaintea curţii de casaţie. Dênsulŭ declară într'o scrisóre către Ribot, că elŭ (Bourgeois) nici odată n'a datŭ o plenipotenţă, ca sĕ se facă unŭ pasŭ la d-na Cottu în privinţa procesului Panama. Preşedintele Carnot subsemnă decretulŭ prin care numesce ministru ad interim la justiţiă pe Develle, ministru de esterne. Bourgeois este unŭ bărbatŭ de mare importanţă, a cărui onestitate n'au contestat'o nicĭ duşmanii sĕi.

In şedinţa camerei francese din 13 Martie interpelà deputatulŭ Desprex asupra espunerilorŭ d-nei Cottu şi întrebà, că óre Soinoury a lucratŭ la însărcinarea ministrului de interne. Bourgeois declarà, că întréga espunere a d-nei Cottu e falsă. (Aplause pe tóte băncile stângei, întreruperĭ din partea boulangiştilorŭ). Bourgeois observà mai departe, că décă elŭ ar fi însărcinatŭ pe cineva, sĕ-i facă vre-o promisiune dómnei Cottu, atuncĭ elŭ ar fi săvêrşitŭ o *mişeliă.* Elŭ şĭ a datŭ dimisiunea, pentru ca sĕ se pótă justifica înaintea curţii cu juraţĭ. Elŭ trebue sĕ respingă imputarea, că a sĕvêrşitŭ o infamiă. Ministrulŭ preşedinte Ribot declarà, că Loubet l'a asiguratŭ, că a fostŭ înscinţatŭ de către Seinoury, că madame Cottu prin o persónă intermediară a cerutŭ o convorbire cu dênsulŭ. Ribot adause, că madame Cottu cerù permisiunea, ca sĕ visitese pe soţulŭ ei şi Loubet a împuternicitŭ pe Soinoury sĕ o priméscă, Ribot încheiă dicêndŭ, că guvernulŭ crede că şĭ-a împlinitŭ datoria; póte ar avé guvernulŭ mai puţinĭ duşmanĭ. décă ar fi încheiatŭ vre-unŭ compromisŭ. Guvernulŭ apeléză la sprijinulŭ tuturorŭ republicanilorŭ. (Aplause). Le Prevost (drépta) susţine, că guvernulŭ nu vrea sĕ facă lumină în afacerea Panama. Cavaignac concede, că în dosulŭ afacerei Panama se facŭ unele manevre, séu că esistă acte demne de mustrare. (Protestărĭ în stânga). Cavaignac condamnă slăbiciunea şi neactivitatea guvernului. Ministrulŭ preşedinte Ribot asigură, că guvernulŭ şĭ-a făcutŭ datoria şi declară, că fostele partide n'ar fi avutŭ curagiulŭ, îndrăsnéla şi lealitatea partidei republicane (Aplause) Camera primì cu 297 contra 228 următórea ordine de di a lui Rivet, acceptată de guvernŭ: Camera fiindŭ decisă sĕ lase *cursŭ liberŭ justiţei* şi sĕ aducă lumină deplină în afacere, apróbă declaraţiunile guvernului şi trece la ordinea dilei.

(Va urma.)

Convocare.

Subsemnaţii invită pe *alegĕtorii români din oraşulŭ şi comitatulŭ Braşovului* a lua parte la o adunare, ce se va ţiné **Vinerĭ în 12 (24) Martie 1893** la órele 10 înainte de amédĭ în sala hotelului Centralŭ Nr. I din locŭ.

La ordinea dilei: Cestiunea *căsĕtoriei civile obligătóre* şi a *matriculelorŭ civile,* ce stăpânirea unguréscă voesce şi stărue a se introduce.

Braşovŭ, 16 Martie 1893.

Ioanŭ Petricŭ, protopopulŭ Braşovului. **Bart. Baiulescu,** protopopŭ.
Victorŭ Popescu, advocatŭ. **Radu Popea,** parochŭ. **Al. Verzea.** parochŭ.
Iosifŭ Comanescu. **Ioanŭ Stinghe.**

Procesulŭ preotului Suciu.

(Telegr. part. a „Gaz. Trans.“)

Turda, 16 Martie. (predată la 3 óre p. m., primită la $6^1/_2$ séra după espedarea foii.) Procesulŭ preotului *Suciu* s'a începutŭ adĭ diminéţă. Galeriile suntŭ îndesate de publicŭ din locŭ şi din provinciă. Tribunalulŭ a fostŭ astfelŭ compusŭ: Szekely, preşedinte; Solymosi şi Borsovai, judĭ; Pap Domokos, procurorŭ; apĕrătorŭ Dr. Amosŭ Frâncu.

După cetirea acuselorŭ, la intervenţia apĕrătorului, se citescŭ şi motivele acelora. Procurorulŭ pretinde, că Suciu ar fi agitatŭ şi prin cetirea articulului din „Tribuna“ înaintea poporului despre brutalităţile şovinismului maghiarŭ. Şi acestŭ articulŭ, cu tóte, că nicĭ când n'a fostŭ încriminatŭ, nicĭ desminţitŭ, se citesce în contra protestelorŭ. Apĕrătorulŭ cere cetirea „*Gazetei Transilvaniei*“, prin care se confirmă aceleaşĭ atentate în contra limbei şi femeii române, despre carĭ a vorbitŭ acusatulŭ.

Ascultatŭ fiindŭ Suciu, în démna sa mărturisire, respinge insinuarea de-a fi agitatŭ de pe amvonŭ, în şcólă şi pe stradă la ură contra Ungurilorŭ; arată că procesulŭ se reduce la ura politică a fisolgăbirĕului Sandor Janos, care din incidentulŭ Memorandului şi mergerei la Viena, l'a ameninţatŭ, că agitéză şi va agita în contra până ce se va dovedi, că cu cine ţine poporulŭ şi până când preotulŭ va lua lumea în capŭ. Constată apoi, că a luptatŭ totdéuna pentru naţiunea, biserica şi şcóla română, şi că legea de naţionalităţĭ rĕmâne literă mórtă. Cu tote acestea a insistatŭ totdéuna pentru pace şi concordiă.

La cererea apĕrătorului se cetesce o declaraţiune a 87 fruntaşĭ din comuna Căpuşiu, care laudă virtuţile preotului Suciu. Urméză martorulŭ principalŭ acusatorŭ, Ciobanŭ George, care la întrebările ce i le-au pusŭ judii şi apĕrătorulŭ dă rĕspunsurĭ contradicătóre, revócă fasiunile făcute în instrucţiune sub jurămêntŭ şi declară, că Suciu chiar din incidentulŭ vandalismului dela Turda, a îndemnatŭ poporulŭ nedumeritŭ, sĕ aştepte în pace evenimentele. Pertractarea continuă.

Turda, 16 Martie. Martorulŭ agravantŭ Maximŭ Kaszoni şovăesce şi-şĭ modifică fasiunea; după întrebările apărĕtorului se constată, că la pretorulŭ, la incuisiţiune şĭ la tribunale a spusŭ neadevĕrurĭ. Denunciantulŭ se vede pusŭ la cale. Cinci martorĭ fruntaşĭ, între carĭ judele destituitŭ, pentru-că a mersŭ la Viena, declară lui Ciobanŭ în faţă, că făuresce neadevĕrurĭ, că preotulŭ a insistatŭ pentru liniştita eluptare a drepturilorŭ naţionale şi culturale şi că starea de asediu a comunei e o flagrantă violare de lege, fiindŭ-că convieţuirea pacînică nicĭ unŭ momentŭ nu a fostŭ turburată.

Telegr. part. a „Gaz. Trans.“

Bradŭ, 16 Martie (sosită în 17 dim.) Adunarea de astădĭ a alegĕtorilorŭ din cercurile Baia de Crişiu şi Bradŭ, care a decursŭ în cea mai bună ordine, a fostŭ peste aşteptare cercetată de unŭ numĕrŭ mare de inteligenţĭ şi poporŭ. Insufleţire mare. S'au protestatŭ contra tuturórŭ proiectelorŭ de politică bisericéscă a guvernului, s'a trimisŭ o telegramă Maj. Sale monarchului.

DIVERSE.

Iepurĭ întrebuinţaţĭ ca factorĭ postalĭ. Adevĕratŭ că Americanii suntŭ ómenĭ hazlii, întreprindĕtorĭ şi excentricĭ. Dér ca domnulŭ Churchil nu s'a mai vĕdutŭ. Omulŭ ăsta are vre-o 30 de iepurĭ de casă şi pe toţĭ i-a învĕţatŭ sĕ fie curierĭ postalĭ. Elŭ mergea în fie-care di la postă (în Boston) ca sĕ-şĭ ia diarele şi scrisorile. De obiceiŭ ducea cu elŭ câte unŭ iepure. Adĭ unulŭ, mâne altulŭ.. iepurii au învĕţatŭ de la o vreme drumulŭ poştei şi acum excentriculŭ Churchill în locŭ sĕ mérgă elŭ la poştă îşĭ trimite în fie-care di câte unŭ iepure. Dobitoculŭ se duce dreptŭ la ghişeu sucesce din mustăţĭ şi funcţionarulŭ cum ilŭ vede îi dă gazetele şi diarele lui Churchil. Iepurile le ia în gură şi fuga... acasă. Interesantŭ e, că americanulŭ trimite în fie-care di altŭ iepure. Nimenea nu se atinge de ei pe stradă, fiind-că tótă lumea cunósce pe Churchil. Nu s'au mai vĕdutŭ până acum iepurĭ aşa de bine domesticiţĭ şi nicĭ nu se credea, că lighiónele astea sĕ se pótă domestici aşa de bine. Casulŭ acesta s'a comunicatŭ academiei de sciinţă din Boston şi fisiologiştii suntŭ acum în faţa unei enigme cam greu de deslegatŭ, adecă în faţa înţelepciunei iepuresci.

Cursulu pieţei Braşovŭ

din 17 Martie 1893.

Bancnote românescĭ	Cump.	9 52	Vênd.	9.55
Argintŭ românescŭ -	„	9.48	„	9.53
Napoleon-d'orĭ - -	„	9.58	„	9.62
Galbinĭ - - - -	„	5 58	„	5.63
Ruble rusescĭ - - -	„	—.—	„	—.—
Mărcĭ germane - -	„	58.80	„	59.10
Lire turcescĭ - -	„	—.—	„	—.—
Seris. fonc. „Albina“ 6%		—.—	„	—.—
„ „ 5%	„	—.—	„	—.—
Imperialĭ - - -	„	—.—	„	

Discontulŭ 6—8% pe anŭ.

Proprietarŭ **Dr. Aurel Mureşianu.**
Redactorŭ responsabilŭ: **Gregoriu Maiorŭ.**

A V I S U!

Prenumeraţiunile la **Gazeta Transilvaniei** se potŭ face şi reînoi ori şi când dela 1-ma şi 15 a fiă-cărei luni.

Domnii abonaţī sĕ binevoiască a arăta în deosebī, când voiescŭ ca espedarea sĕ li-se facă după stilulŭ nou.

Domnii, ce se abonéză din nou, sĕ binevoiască a scrie adresa lămuritŭ şi sĕ arate şi posta ultimă.

Administraţ. „Gaz. Trans.“

Convocare.

„FORTUNA“ institutŭ de creditŭ şi de economii, societate pe acţii din Rodna veche va ţiné adunarea generală ordinară pentru anulŭ 1892 în **25 Martie 1893 la 2 óre p. m.** în localulŭ propriu.

O B I E C T E L E:

1. Raportulŭ direcţiunei.
2. Raportulŭ consiliului de supraveghiare.
3. Pertractarea propunerilorŭ;
4. Alegerea consiliului de supraveghiare.

La acésta adunare eştī şi D-ta invitatŭ a te presenta în persónă séu prin plenipotenţiatŭ.

Când din lipsa voturilorŭ prescrise nu s'ar puté ţiné adunarea la terminulŭ de susŭ, prin acésta se convócă pe 1 Aprilŭ 1893 o altă adunare generală la 2 óre p. m. în acelaşī localŭ.

Din şedinţa direcţiunei Institutului de creditŭ şi economii „Fortuna“ societate pe acţii.

Rodna vechiă, 25 Faurŭ 1893.

Directorulŭ: *Gerasimŭ Domide* m. p. Secretariulŭ: *Titu Pitucŭ* m. p.

Conspectŭ de circulaţiune.
a institutului de creditŭ şi economiī „FORTUNA“ societate pe acţii în Rodna-veche.

INTRATE (Percepţiunī)	Suma fl.	cr.	EŞITE (Erogaţiunī)	Suma fl.	cr.
1 Rest de cassă din 1891	1289	44	1 Depunerī . . .	6106	98
2 Depunerī . .	19020	67	2 Imprumuturī:		
3 Imprumuturī:			a) Ipotecare . .	6840	—
a) Ipotecare . .	1808	60	b) Personale . .	10007	42
b) Personale . .	2800	65	3 Interese	634	68
4 Interese	2152	72	4 Dividendă . . .	377	15
5 Provisiune . . .	538	18	5 Salare, dare etc. .	648	81
6 Interese de întârḑiare	49	31	6 Diverse	681	30
7 Diverse	52	93	7 Rest de cassa . .	2416	16
Suma .	27712	50	Suma .	27712	50

Rodna-veche, la 31 Decembre 1892.

Directorŭ: *Gerasim Domide* m. p., Cassar: *Ioan Issipŭ* m. p., Controlorŭ: *Zagyva Mihály* m. p., Secretariu: *Titu Pitucŭ* m. p.

Contulŭ Bilanţului.

Active.	Suma fl.	cr.	Passive.	Suma fl.	cr.
1 Capital elocat . .	39179	45	1 Capitalŭ acţionariŭ	20000	—
2 Interese restante .	1535	35	2 Depunerī . . .	26310	69
3 Capitalŭ acţionariŭ	12000	—	3 Interese după ele.	956	88
Inventariŭ 214 fl. 98			4 Imprumuturī . .	7000	—
4 După amortisare 10% 21 fl. 49 cr.	193	49	5 Fondŭ de reservă.	835	24
5 Cassa în numerar	2416	16	6 Interese anticipate	216	64
Suma .	55319	45	Suma .	55319	45

Rodna-veche, la 31 Decembre 1892.

Directorŭ: *Gerasim Domide* m. p., Cassar: *Ioan Issipŭ* m. p., Controlorŭ: *Zagyva Mihaly* m. p., Secretarŭ: *Titu Pitucŭ* m. p.

Membriĭ direcţiunei.

Panfiliu Grapini m. p., *Zaggva Mihaly* m. p., *Stefanŭ Cardan* m. p.

Contulŭ profitului şi alŭ perderilorŭ.

Profitŭ. (Percepţiunī.)	Suma fl.	cr.	Pierdere. (Erogaţiunī.)	Suma fl.	cr.
1 Interese	2152	72	1 Interese după depunerī	585	93
2 Provisiune . . .	538	18	2 Int. după imprum.	428	95
3 Interese de întârḑiare	49	31	3 Dare, aruncurī etc.	226	80
4 Diverse	52	93	4 Salare	500	—
			5 Spese de reorganis.: a) Amort. din 126 fl 19 cr. din 1891. . 42 fl. 06 cr. b) Am din 50 fl. din 1892. . 10 fl. — cr.	52	06
			6 Diverse	165	11
			7 Profit curat . .	824	29
Suma .	2793	14	Suma .	2793	14

Rodna-veche, la 31 Decembre 1892.

Directorŭ: *Gerasim Domide* m. p. Cassariŭ: *Ionŭ Issipŭ* m. p. Controlorŭ: *Zagyva Mihaly* m. p. Secretariŭ: *Titu Pitucŭ* m. p.

Subsemnatulŭ consiliu de supravighiare esaminândŭ conspectulŭ de circulaţiune apoi contulŭ profitului şi alŭ perderilorŭ, precum şi bilanţulŭ şi asemĕnându-le tóte cu cărţile, registrele şi documentele le am aflatŭ în consonanţă şi esacte.

Rodna veche, la 13 Martie 1893.

Archidimŭ Candale m. p. *Leontinŭ Popŭ* m. p. *Lazarŭ Avramŭ* m. p.

Tipografia A. MUREŞIANU, Braşovŭ.